

3476 - RUKYENİN FAZÎLETİ VE RUKYE İLE İLGİLİ DUÂLAR

Soru

İnsanın kendisine rukye yapmasının fazîleti nedir?

Bunun delilleri nelerdir?

Bir kimse, kendisine rukye yaptığı zaman ne demelidir?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

1. Müslümanın kendisine rukye yapmasının bir sakıncası yoktur. Bu onun için mübah, hatta güzel bir sünnettir. Nitekim Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- kendisine rukye yapmış, ashâbından bazıları da kendilerine rukye yapmışlardır.

Âişe'den -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا اشْتَكَى يَقْرَأُ عَلَى نَفْسِهِ بِالْمُعَوِّذَاتِ، وَيَنْفُثُ، فَلَمَّا اشْتَدَّ وَجَعُهُ كُنْتُ أَقْرَأُ عَلَيْهِ [وَأَمْسَحُ بِيَدِهِ رَجَاءَ بَرَكَتِهَا]. [رواه البخاري ومسلم]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- hastalığa yakalandığı zaman, kendi üzerine İhlas, Felak ve Nas sûrelerini (Muavvizât'ı) okur ve üfürürdü. Sancısı (ağrısı) arttığı zaman ise ben onun üzerine okurdum. Bereket ümit ederek eliyle de onun vücudunu meshederdum." (Buhârî; hadis no: 4728. Müslim; hadis no: 2192).

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-, bu ümmetten hesapsız ve azapsız olarak cennete girecek yetmiş bin kişinin özellikleri hakkında şöyle buyurmuştur:

[هُمُ الَّذِينَ لَا يَرْقُونَ، وَلَا يَسْتَرْقُونَ، وَلَا يَتَطَيَّرُونَ، وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ.] [رواه مسلم ...]

"Onlar, rukye yapmazlar, başkasından kendilerine rukye yapmalarını istemezler, uğursuzluğa

inanmazlar ve yalnızca Rablerine tevekkül ederler (dayanırlar)." (Müslim; hadis no: 220).

Hadiste geçen:

...لَا يَرْقُونَ..."...rukye yapmazlar,..."

Lafzı, hadisi rivâyet eden sahâbînın sözüdür:Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bunu söylememiştir. Bunun içindir ki Buhârî, bu hadisi rivâyet etmiş (hadis no: 5420), fakat orada bu lafzı zikretmemiştir.

Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bunları (hesapsız ve azapsız olarak cennete girecek kimseleri) methederek onların kimseden kendilerine rukye yapmalarını istemediklerini belirtmiştir.Oysa rukye duâ cinsindendir.Ama bununla birlikte onlar hiç kimseden bunu istemezler. Hadiste لَا يَرْقُونَ "rukye yapmazlar" lafzı geçmektedir ki bu söz, yanlıştır. Çünkü onların kendilerine ve başkalarına rukye yapmaları güzel bir davranıştır. Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- hem kendisine, hem de başkasına rukye yapardı, fakat başkasından kendisine rukye yapmasını istememiştir. Çünkü kendisine ve başkasına yaptığı rukye, kendisine ve başkasına duâ etmesi cinsindendir. Zaten bu da kendisinin -sallallahu aleyhi ve sellem- emrolunduğu bir davranıştı. Zirâ Allah Teâlâ'nın Âdem, İbrahim ve Musa gibi peygamberlerin kıssalarında zikrettiği gibi, bütün peygamberler Allah Teâlâ'ya niyaz etmişler ve O'na yalvarıp yakarmışlar." (Mecmû'u'l-Fetâvâ; c: 1, s: 182).

İbn-i Kayim de -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"لَا يَرْقُونَ "rukye yapmazlar" lafzı, diğer lafızların arasında gelmiştir ki bu bazı râviler tarafından yapılan bir yanlıştır." (Hâdi'l-Ervâh"; c: 1, s: 89).

Rukye, mü'minin ona devam etmesi gereken en büyük ve en önemli ilaçlardan birisidir.

2. Müslümanın, kendisine veya başkasına rukye yaparken söylemesi meşrû olan duâlara gelince, bu duâlar pek çoktur. Bu duâların en büyüğü; Fâtiha, İhlas, Felak ve Nas sûreleridir.

Nitekim Ebu Saâd el-Hudrî'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

انْطَلَقَ نَفَرٌ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي سَفَرَةٍ سَافَرُوهَا حَتَّى نَزَلُوا عَلَى حَيٍّ مِنْ أَحْيَاءِ الْعَرَبِ، فَاسْتَضَافُوهُمْ فَأَبَوْا أَنْ يُضَيِّفُوهُمْ، فَلَدَغَ سَيِّدُ ذَلِكَ الْحَيِّ، فَسَعَوْا لَهُ بِكُلِّ شَيْءٍ لَا يَنْفَعُهُ شَيْءٌ، فَقَالَ بَعْضُهُمْ: لَوْ أَتَيْتُمْ هَؤُلَاءِ الرَّهْطَ الَّذِينَ نَزَلُوا لَعَلَّهُ أَنْ يَكُونَ عِنْدَ بَعْضِهِمْ شَيْءٌ، فَأَتَوْهُمْ فَقَالُوا: يَا أَيُّهَا الرَّهْطُ! إِنَّ سَيِّدَنَا لُدِغَ، وَسَعَيْنَا لَهُ بِكُلِّ شَيْءٍ لَا يَنْفَعُهُ، فَهَلْ عِنْدَ أَحَدٍ مِنْكُمْ مِنْ شَيْءٍ؟ فَقَالَ بَعْضُهُمْ: نَعَمْ، وَاللَّهِ إِنِّي لَأَرْقِي، وَلَكِنْ وَاللَّهِ لَقَدْ اسْتَضَفْنَاكُمْ فَلَمْ تُضَيِّفُونَا، فَمَا أَنَا بِرَاقٍ لَكُمْ حَتَّى تَجْعَلُوا لَنَا جُعْلًا، فَصَالَحُوهُمْ عَلَى قَطِيعٍ مِنَ الْغَنَمِ، فَانْطَلَقَ يَتَفَلُّ عَلَيْهِ وَيَقْرَأُ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، فَكَأَنَّمَا نُشِطَ مِنْ عِقَالٍ، فَانْطَلَقَ يَمْشِي وَمَا بِهِ قَلْبَةٌ، قَالَ: فَأَوْفَوْهُمْ جُعْلَهُمُ الَّذِي صَالَحُوهُمْ عَلَيْهِ، فَقَالَ بَعْضُهُمْ: اقْسِمُوا، فَقَالَ الَّذِي رَقَى: لَا تَفْعَلُوا حَتَّى نَأْتِيَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَنَذْكُرَ لَهُ الَّذِي كَانَ فَتَنْظُرَ مَا يَأْمُرُنَا، فَقَدِمُوا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرُوا لَهُ، فَقَالَ: وَمَا يُدْرِيكَ أَنَّهَا [رُقِيَّةٌ؟ ثُمَّ قَالَ: قَدْ أَصَبْتُمْ، اقْسِمُوا وَاضْرِبُوا لِي مَعَكُمْ سَهْمًا، فَضَحِكَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.] رواه البخاري ومسلم

"Bir grup sahâbî çıktıkları yolculukta Arap kabilelerinin birisinin yanından geçerlerken onlardan kendilerini misafir etmelerini istediler. Fakat kabile onları misâfir etmediler. Bir ara kabile reisini bir akrep soktu. Kabilenin fertleri onu tedavi etmek için her yola başvurdular ama hiçbir şey sonuç alamadılar.

Aralarından birisi:

- Şu konaklayan insanlara gidip de sorsanız, belki onlardan birisinin yanında fayda verecek bir şey vardır, dedi.

Bunun üzerine yanlarına gittiler ve:

- Ey topluluk! Efendimizi akrep soktu. Her yola başvurduk ama ona hiç bir şey fayda vermedi. Sizden herhangi birinizde efendimize fayda verecek bir şey var mı? dediler.

Bir sahâbî:

- Evet, Allah'a yemîn ederim ki ben rukye (Kur'an ile tedavi) yapabilirim. Ancak biz sizden bizi misafir etmenizi istedik, fakat siz bizi misafir etmediniz. Bize bir karşılık belirlemediğiniz sürece size rukye yapmam, dedi.

Sonunda onlarla bir koyun sürüsü üzerinde anlaştılar. Sahâbî kabile reisine gidip Fâtiha sûresini

okuyup adamın üzerine üflemeğe başladı.Adam, devenin bağından çözölüşü gibi, sanki hiçbir şey olmamış gibibirden hızla yürümeye başladı. Bunun üzerine kabile fertleri, üzerinde anlaşılan koyun sürüsünü (30 tane koyunu) onlara verdiler.

Sahâbeden bazıları birbirlerine:

- Sürüyü aranızda paylaşın, dediler.

Fakat rukye yapan sahâbî (Ebu Saîd el-Hudrî):

- Hayır. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in yanına gidip olup biteni ona anlatıncaya kadar paylaşmayın, bakalım bize ne buyuracak? dedi.

Bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in yanına gidip olup bitenlerianlattılar.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-:

- Onun (Fâtîha Sûresi'nin) rukye olduğunu nereden bildin? buyurdu. Sonra

- İyi yapmışsınız (onu alın ve) aranızda paylaşın, bana da bir pay ayırın, buyurdu. Ardından Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- gülümsedi."(Buhârî; hadis no: 2156. Müslim; hadis no: 2201).

Âişe'den -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا اشْتَكَى يَقْرَأُ عَلَى نَفْسِهِ بِالْمُعَوِّذَاتِ، وَيَنْفُثُ، فَلَمَّا اشْتَدَّ وَجَعُهُ كُنْتُ أَقْرَأُ عَلَيْهِ [وَأَمْسَحُ بِيَدِهِ رَجَاءَ بَرَكَتِهَا]. [رواه البخاري ومسلم]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-hastalığa yakalandığı zaman, kendi üzerine İhlas, Felak ve Nas sûrelerini (Muavvizât'ı) okur ve üfürürdü. Sancısı (ağrısı) arttığı zaman ise ben onun üzerine okurdum. Bereket ümit ederek eliyle de onun vücudunu meshederdum." (Buhârî; hadis no: 4728. Müslim; hadis no: 2192).

Hadiste geçen (يَنْفُثُ)) ((lafzı, içerisinde tükürük olmadan hafifçe üfürmektir. Bazı âlimler, içerisinde

hafif tükürükle üfürmektir, demişlerdir. (Bkz: İmam Nevevî, Sahih-i Müslim Şerhi; hadis no: 2192).

Yine, sünnette gelen duâlardan bazıları şunlardır:

Osman b. Ebi'l-Âs-tan -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e gelerek müslüman olduğundan beri bedeninde hissettiği sancıyı ona şikâyet edince, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- ona şöyle buyurmuştur:

ضَعْ يَدَكَ عَلَى الَّذِي تَأَلَّمَ مِنْ جَسَدِكَ، وَقُلْ: بِاسْمِ اللَّهِ - ثَلَاثًا - وَقُلْ سَبْعَ مَرَّاتٍ: أَعُوذُ بِعِزَّةِ اللَّهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ شَرِّ مَا أَجِدُ وَأُحَازِرُ. [رواه مسلم]

"Sağ elini, vücudunun ağrıyan yerine koy ve üç defa: Bismillah, yedi defa da şöyle de: Çektiğim sancının ve sakındığım (ağrının) şerrinden Allah'ın izzet ve kudretine sığınırım." (Müslim; hadis no: 2202).

Tirmizî'nin rivâyetinde ise şu fazlalık vardır:

[قَالَ: فَفَعَلْتُ ذَلِكَ، فَأَذْهَبَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مَا كَانَ بِي، فَلَمْ أَزَلْ أَمُرُّ بِهِ أَهْلِي وَغَيْرَهُمْ.] صححه الألباني في صحيح الترمذي

"(Osman b. Ebi'l-Âs) dedi ki: (Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in) bana yaptım, Allah bendeki sancıyı (ağrıyı) giderdi. Ben de hâlâ âileme ve başkalarına böyle yapmalarını emrediyorum." (Elbânî; Sahîh-i Tirmizî; hadis no:1696).

Abdullah b. Abbas'tan -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعَوِّذُ الْحُسَيْنَ وَالْحُسَيْنَ وَيَقُولُ: إِنَّ أَبَاكُمَا كَانَ يُعَوِّذُ بِهَا إِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ. أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ [التَّامَّةِ مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ وَهَامَّةٍ، وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ لَامَّةٍ.] [رواه البخاري]

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- Hasan ve Hüseyin'e rukye yapar ve şöyle buyururdu:

- Babanız (İbrahim -aleyhisselâm-, oğulları) İsmail ve İshak'a rukye yapar ve şöyle duâ ederdi:

- Her şeytanın, her zehirli hayvanın ve nazar eden her gözün şerrinden, Allah'ın noksansız sözlerine

(isimlerine, sıfatlarına ve Kur'an âyetlerine) sığınırım." (Buhârî; hadis no:3191).

Yine de en iyisini Allah Teâlâ bilir.